

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دانشگاه الزهراء (س)
دانشکده هنر

پایان نامه
جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
رشته ارتباط تصویری (گرافیک)

موضوع نظری:
بررسی وجوه زیباشناختی گرافیکی در روند
ساخت داستان های تصویری از عکاسی متوالی
(با حفظ محتوای اصلی داستان)

موضوع عملی:
ساخت کمیک استریپ لاله با استفاده از ابزار دیجیتال

استاد راهنما:
خانم دکتر معصومه اینانلو

دانشجو:
الهام راستی

اسفند ۱۳۸۸

کلیه دستاوردهای این تحقیق متعلق به دانشگاه الزهراء (س) است.

به نام خدا

سپاسگزاری، واژه ای که در ذهن بی مرز است و زمین وسعت اندکی است از
هستی ناگزیر....

در این سراچه بازیچه، غیر عشق مبارز

سپاسگزارم از این بودن.

بس کوچک است این عظیم و چه عظیم است این کوچک

به شعور هستی ایمان دارم هر چند به نمی دانمهای خویش هم و عشق تنها راه نجات
است و برای بقا عشق، ایثار شرط لازم.

این پژوهش را متعلق به استاد، همراه و دوست بسیار عزیزم

جناب آقای مهرداد گوران

میدانم و سلامت و شادی اش را از درگاه حق، آرزومندم

او به من آموخت با آنکه در هستی حضور داریم و به آن واقفیم شاید این نیستی باشد
که به کار می آید

و با سپاس فراوان از دوست عزیزم جناب آقای حمید علیدوستی که در گردآوری

منابع مرا یاری نمود.

نفس خواهد جمله بهر خویشتن عشق خواهد خویش بهر انجمن

... و با سپاس

از تمامی عوامل شناخته و ناشناخته و افرادی که
آگاهانه و ناآگاهانه مرا در تهیه این پایان نامه یاری
داده اند تشکر و قدردانی می نمایم و برای
همگی شان آرزوی سعادت و بهروزی را دارم و
با سپاس از استاد محترم، سرکار خانم
دکتر معصومه اینانلو.

چکیده

- ۱- هدف پژوهش: بررسی وجوه زیباشناختی گرافیکی و تاثیرات آن در روند شکل‌گیری داستانهای تصویری با استفاده از ابزار دیجیتال
- ۲- روش پژوهش: کتابخانه‌ای و میدانی
- ۳- کلیدواژه: هنر، زیبایی‌شناسی، نقاشی، گرافیک، فن آوری، عکاسی، کیک استریپ، انیمیشن، سینما و ادبیات.
- ۴- نتیجه‌گیری:
 - الف- استفاده از بیان کمیک استریپ در ایران در مقایسه با سایر کشورهای پیشرو، برغم برخی اقدامات پراکنده پیشرفت چندانی نداشته است.
 - ب- برخی از علل این نارسائی عبارتند از:
 - عدم اختصاص منابع مالی ضروری، عدم بازاریابی علمی و اصولی در داخل و خارج کشور، عدم شناخت کافی از سیستم‌ها و روش‌های نوین تولید و کمبود نیروی انسانی متخصص
 - ج- علل نارسائی می‌بایستی توسط مسئولین ذیربط مورد توجه قرار گرفته و سیستم موجود بصورت بنیادی/تکوینی تحول یابد. مسئولیت این مهم با کیست.

فهرست

چکیده
پیشگفتار

فصل اول

۲	زیبائی و زیبایی شناسی با رویکردهای گوناگون
۲	تعریف زیبایی
۲	تعریف زیبایی شناسی
۴	زیبائی شناسی
۶	بررسی زیبایی شناختی از منظر روانشناختی
۷	بررسی زیبایی شناسی فلسفی
۱۰	اطلاعات معنایی و اطلاعات زیباشناختی
۱۳	زیبایی شناختی انتقادی
۱۵	ارتباط زیبایی شناسی و هنر

فصل دوم

۲۰	گرافیک
۲۰	تعریف گرافیک
۲۰	گرافیک «هنر نوین»
۲۲	تاثیر زیبایی در آثار گرافیک
۲۴	نقش گرافیک در داستانهای دنباله دار

فصل سوم

۳۰	عکاسی
۳۰	پیدایش عکاسی (در جهان - در ایران)

۳۵	کاربردهای عکاسی:
۳۵	- عکاسی مستند
۳۹	- هنرهای تجسمی
۴۵	- زیبایی شناسی در عکاسی
۵۲	فناوری عکاسی
۶۰	موقعیت تصاویر در داستانهای دنباله دار امروزی
۶۲	Story Picture داستان عکس (تصویری)
۶۴	تولید یک داستان تصویری در طی ۶ مرحله

فصل چهارم

۸۰	کمیک استریپ
۸۰	کمیک استریپ
۸۱	پاشنه آشیل
۱۲۱	نقش کمیک استریپ در تولید انیمیشن
۱۲۱	کمیک استریپ حلقه مفقوده در تولید انیمیشن
۱۳۹	موقعیت کمیک استریپ در ایران
۱۴۷	انیمیشن
۱۴۷	انیمیشن چیست
۱۴۹	تاریخچه انیمیشن
۱۵۲	فیلم انیمیشن
۱۵۵	انیمیشن در اروپا
۱۵۶	انیمیشن در ایالات متحده امریکا
۱۵۹	بخش تصاویر انیمیشن
۱۷۰	سینما

فصل پنجم

۱۷۱ جمع بندی و پیشنهادات

فصل ششم

۱۷۲ گزارش کار عملی

۱۷۳ تجزیه تحلیل پنج داستان کمیک استریپ:

۱۷۴ - یک نفر در باره مهرجویی می گفت

۱۷۶ - پشت در بسته

۱۷۸ - دادا اینجو اصفونس

۱۸۱ - کمیک استریپ جشنواره فجر

۱۸۴ - یه روزی پیش می آد

۱۸۷ - کمیک استریپ ادای پرنده ها

۱۸۹ گزارش کار عملی پروژه

۱۹۰ داستان لاله

۱۹۸ گزارش کار عملی ساخت کمیک استریپ لاله

۲۰۰ تصاویر کمیک استریپ لاله

۲۱۴ فهرست منابع و مآخذ

۲۱۴ منابع عکس ها

دو چیز را بینهایت یافتم،
یکی هوشمندی و عظمت کیهان
و دیگری جهل انسان....

آلبرت انیشتین

پیش‌گفتار

با توجه به تجربیاتم در دوران تحصیلات عمومی از دبستان تا پایان دبیرستان و همچنین در دوران تحصیلات آموزش عالی در رشته‌های نقاشی و گرافیک و بترتیب در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد، دریافتم که در عصر کنونی و در کشور ما ایران برای بیان مفاهیم اساسی بصورت همگانی بخصوص در دوران آموزش و پرورش در مقطع تحصیلی آمادگی، دبستانی و راهنمایی می‌توان از زبان بسیار موثر و مفید و نشاط آور کمیک‌استریپ استفاده کرد و در این زمینه در کشورمان این زبان با مشکلات و چالش‌هایی روبرو است و برای رفع مشکلات، این پژوهش می‌تواند درآمدهی بر دیگر پژوهش‌های اساسی‌تر، توسط سایر پژوهشگران کشورمان باشد و شاید روزی برسد که بتوان در چنین پایان‌نامه‌هایی از زبان کمیک‌استریپ هم بهره گرفت. اگر چنین می‌شد آنوقت تمامی پایان‌نامه‌ها با ضریب احتمال بسیار بالایی خوانده می‌شد و پژوهشگر و ارزیابی‌کننده هر دو با هم، همدل و همسو و با وجد و سرور از یافته‌های پژوهش لذت می‌بردند و احتمالاً با شور و شوق بیشتری در تحقق یافته‌های پژوهش انجام شده اهتمام می‌ورزیدند.

در این پژوهش پس از بیان مفاهیم زیبایی و هنر، وجوه زیباشناختی گرافیکی در روند ساخت داستان‌های تصویری از عکاسی متوالی - با حفظ محتوای اصلی داستان - و به بیانی دیگر، بررسی وجوه زیباشناختی گرافیکی و تاثیرات آن در روند شکل‌گیری داستان‌های تصویری با استفاده از ابزار دیجیتال، تشریح و با پرداختن به مباحثی چون چشم، نگاه، تماشا، شناخت حرکت، مفهوم ماندگاری، نقاشی، تلاش برای ایجاد حرکت نقش‌های ثابت و القای آن از آفریننده به دریافت‌کننده، شناخت و استفاده از انرژی نورانی، نقش‌آفرینی با نور، عکس، القای حرکت با حرکت عکس‌ها و تلفیق هنر و تکنولوژی، ضرورت و جایگاه کمیک‌استریپ در آثار هنری پیش و پس از آن به صورت نظری بیان شده است.

به عنوان پروژه عملی با ارائه پنج داستان کمیکاستریپ و ساخت یک اثر مستقل کمیکاستریپ با عنوان لاله.

نتایج حاصل از پژوهش به شرح زیر، پدیدار شد:

- در داستان‌های تصویری دنباله‌دار، ارائه یک دیدگاه مشخص گرافیکی نقش اساسی دارد.
- یکی از راهکارهای دستیابی به نتیجه مطلوب در داستان‌های گرافیکی، عکاسی فریم به فریم دیجیتال می‌تواند باشد.
- در داستان‌های تصویری کمک گرفتن از ابزارهای نوین به همراه تکنیک‌های عکاسی و خلاقیت‌هایی که این سبک به ارمغان می‌آورد، فعلاً یکی از بهترین گزینه‌ها است. در این تحقیق سعی بر آن بوده که با استفاده از فریم، فرم، نور، موسیقی، ترکیب‌بندی، زاویه دید با بیانی تازه‌تر به روایتی از حس‌های قوی و پنهان آدمی پرداخته شود و تصاویر علاوه بر خصوصیات فردی خویش در گروه تصاویر موجود، بیانی فراگیرتر یابند. و نهایتاً، درونی‌ترین احساسات آدمی در مضمون کلی داستان به تصویر کشیده شود.

فصل اول

زیبائی و زیبائی‌شناسی با رویکردهای گوناگون

زیبایی و زیبایی‌شناسی با رویکردهای گوناگون

تعریف زیبایی

در علم و پژوهش‌شناسی با استفاده به فرهنگ عمیق، زیبایی مترادف با خوبی و خوشگلی است.

زیبایی واژه‌ای غیرقابل تعریف و نسبی می‌باشد. مانند عشق ...

اما برای دستیابی به حدود تعریف زیبایی می‌توان گفت:

زیبایی مجموعه عواملی است که دارای هارمونی است و موجبات امنیت روانی و خوشایندی عاطفی، احساسی را فراهم نماید.

زیبایی هم مانند هر واژه‌ای که به بیان حس می‌رسد، دارای نقطه تقابلی از جنس خویش اما دیگرسو است.

زیبایی در برابر زشتی، عشق در برابر تنفر، غم در برابر شادی، خوبی در برابر بدی و ... و اگر بپذیریم عشق و تنفر از یک جنس و ریشه‌اند مانند غم و شادی و خوبی و بدی، زیبایی هم در برابر زشتی است که مفهوم خویش را پیدا می‌کند.

به عقیده کرویچ، زیبایی یک واقعیت فیزیکی نیست و به قلمرو چیزها (اشیاء) مربوط نمی‌شود، بلکه به کنش انسان مربوط می‌شود. و هیچ گذاری از واقعیت فیزیکی به واقعیت استتیک وجود ندارد.

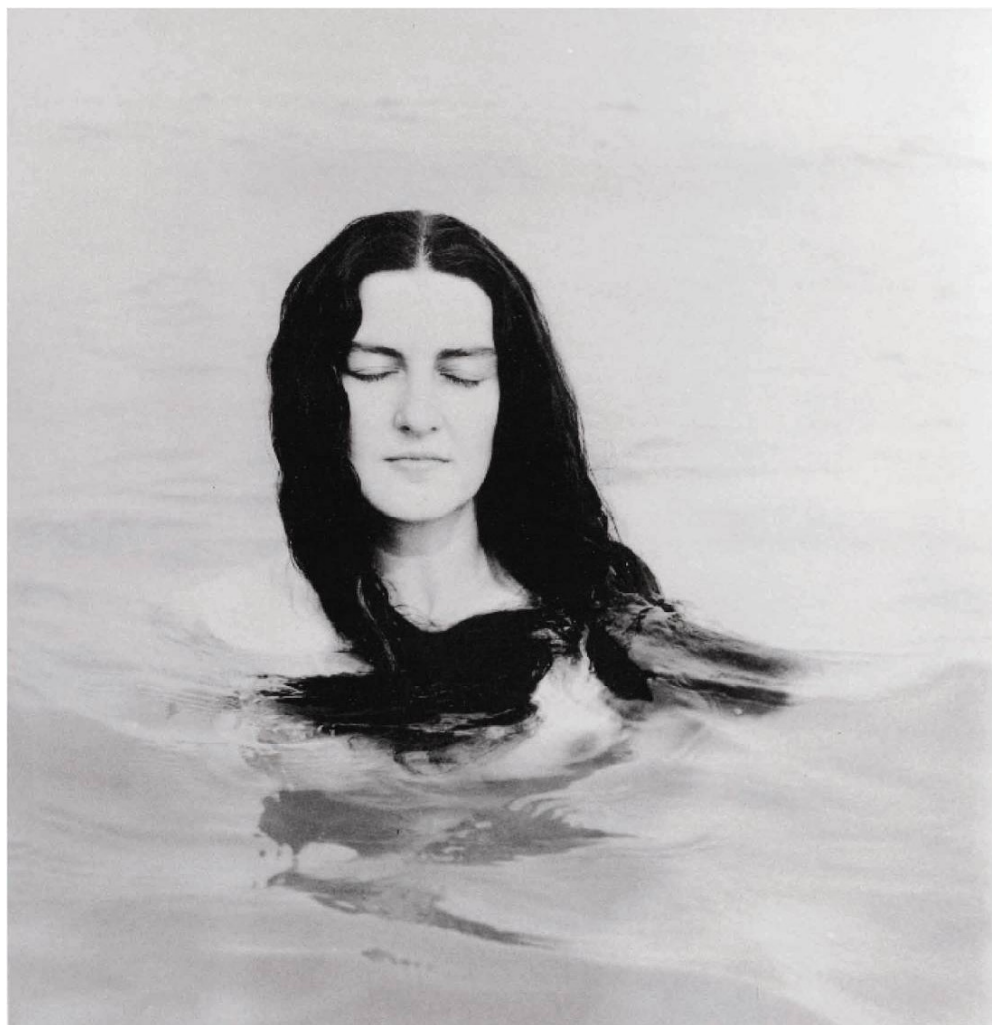
در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد عشق پیدا شد و آتش به همه عالم زد

تعریف زیبایی‌شناسی

زیبایی‌شناسی هم مانند زیبایی، تعریف جامعی ندارد و نسبی می‌باشد.

کانت می‌گوید: روح جستجوگر انسان به صورت غریزی همواره و در هر شرایطی در پی زیبایی‌هاست. استتیک (Aesthetics) همان علم آموزش و شناخت زیبایی به

طور کلی بوده و به معنی ظرافت، خوش‌ظاهری، هارمونی، ذوق، شادی‌افزایی، لطافت، بامعنایی و... است.
«افلاطون» جنبه تقلیدی هنر را مورد انتقاد قرار می‌دهد و «ارسطو» هارمونی را قانون اساسی زیبایی می‌داند.

زیبایی‌شناسی در ۳ قلمرو قابل بررسی است

۱- روانشناختی (علوم توصیفی و دستوری)

۲- فلسفی (سیر تاریخی زیبایی در فلسفه)

۳- نظریه اطلاعات

که در این فصل به تفکیک هر کدام مورد بررسی قرار گرفته است.

زیبایی‌شناسی

پیامبر اکرم(ص) می‌فرماید: خدا زیباست و زیبایی را دوست دارد.

هماهنگی بین روح و جسم زیبایی‌شناسی است که از طریق دیده و چشم به درون انسان نفوذ می‌کند.

زیبایی پاسخی به نیاز امنیت روحی و روانی انسان است. و با توجه به تفاوت‌های فردی هر محرکی که موجبات امنیت روانی انسان را فراهم نماید، زیباست. که این امنیت روانی توأم با خوشایندی عاطفی، احساسی و رضایت‌خاطر می‌باشد. فرهنگ عمید، زیبایی را مترادف با خوبی و خوشگلی می‌داند.

نباید فراموش کرد که زیبایی، واژه‌ای غیرقابل تعریف می‌باشد یا به نوعی تعریف مطلق برای آن نیست، مانند عشق. اما اگر بخواهیم به حدود، زیبایی دست یابیم، می‌توان گفت: مجموعه عواملی است که دارای هارمونی است و موجبات امنیت روانی و خوشایندی عاطفی، احساسی را فراهم نماید.

انسانها به دو گروه تقسیم می‌شوند: گروهی که خلق می‌کنند «اندیش‌ورز» و گروهی که کمتر می‌اندیشند و از دستاورد اندیشمندان بهره‌مند می‌شوند. تمایز انسانها در ایجاد و خلق کردن است که به او اجازه می‌دهد نسبت به کسان دیگر وارد جهان اندیشه شود. جهان اندیشه کانالی است به خلق زیبایی.

گروهی که به چندوچون و چرا، کار دارند، همان گروه اندیش‌ورز هستند، که با نگاه اندیشمندان و شاعرانه به جهان هستی می‌نگرند و از این گروه است که جهان هنرمند شکل می‌گیرد.

سهراب سپهری :

قشنگ یعنی، تعبیر عاشقانه اشکال... چشمها را باید شست، جور دیگر باید دید.

CL Garvin / The Register Herald

بررسی زیبایی شناختی از منظر روانشناختی:

طبق نظر ووندت فیلسوف آلمانی علوم به دو دسته تقسیم می‌شوند:

۱- علوم توصیفی ۲- علوم دستوری

-علوم توصیفی، علمی است که عالم واقع را چنان که هست، توصیف می‌کند و اینکه هر قانون علمی، رابطه‌ی ثابتی را که بین دو چیز وجود دارد، همچنان که هست بیان می‌کند.

ریاضیات- هیات- فیزیک- شیمی- زیست‌شناسی و روان‌شناسی همه از علوم توصیفی هستند.

-علوم دستوری، آنچه را که باید باشد، بیان می‌کنند و عبارتند از منطق و اخلاق و زیبایی‌شناسی.

مثلا: منطق می‌گوید: ذهن در استدلال‌های خود باید از این راه برود و از آن راه نرود. تعریف باید جامع و مانع باشد.

اخلاق می‌گوید: هر کس باید به وظیفه‌ی خود عمل کند. باید راست بگوید. نباید به حقوق دیگران تعدی کند و دستورهای بسیار متعدد دیگر.

زیبایی‌شناسی می‌گوید: هنرمند برای خلق اثر هنری قابل توجه باید اصولی را رعایت کند. مثلا نمایشنامه تراژدی باید دارای خصوصیتی باشد و نمایشنامه کمدی دارای خصوصیات خاص خود.

پس این علم «بایدها» و «نبایدها» و قوانین آن است که به صورت امرونهی بیان می‌شود. منطق مجموعه‌ی دستورهایی است که ما را در کشف حقیقت رهنمون می‌شود و اخلاق مجموعه‌ی دستورهایی است که به کار بستن آن ما را به خیر نائل می‌سازد.

و بالاخره زیبایی‌شناسی، دستورهایی است که هنرمند را در ابداع آثار زیبای هنری هدایت می‌کند.

منطق ← “Logic” ← حقیقت “Truth”

اخلاق ← “Ethic” ← خیر “Good”

زیبایی‌شناسی “Aesthetic” ← زیبایی “Beautiful”

از آنچه که گفته شده، معلوم می‌شود که:

۱- قوانین علوم توصیفی به صورت جمله‌های اخباری است و قوانین علوم

دستوری به صورت جمله‌های انشایی.

۲- در علوم توصیفی سر و کار عالم با امر واقعی است (Reality) و در علوم

دستوری با ایده‌آل “Ideal”

علوم دستوری را علوم ارزشی «یا علوم تقدیری» نیز می‌نامند؛ زیرا در هر یک از

آنها عالم خود را با دو گونه ارزش مواجه می‌یابد. در منطق با (صواب و خطا،

درست و نادرست، صحیح و غلط)

و در اخلاق با خیر و شر، فضیلت و رذیلت یعنی پسندیده و ناپسندیده و در

زیبایی‌شناسی با زشت و زیبا.^۱

بررسی زیبایی‌شناسی فلسفی:

با این وصف زیبایی‌شناسی هم در خدمت تعریف نسبی زیبایی درمی‌آید.

روح جستجوگر انسان، همواره و به صورت غریزی برای رسیدن به آرامش و

خلوص خویش، در پی کشف و درک زیبایی است تا پی به عظمت خالق خویش

ببرد. این قدرت تمییز و درک بالقوه در تمامی انسانها وجود دارد و راههای

شناسایی آن نیز در اختیار انسان گذارده شده و برای رسیدن به درک حقیقت، راهی

نیست جز زیبابینی...

زیبایی‌شناسی، بخشی از مباحث فلسفی چون معرفت‌شناسی، شناخت‌شناسی و مهم‌تر

از همه اخلاق‌گرایی است. کانت فیلسوف آلمانی، مقوله زیبایی‌شناسی را از بطن

فلسفه جدا ساخت و به آن به دیده مستقل نگاه کرد.

^۱ - منبع: کتاب منطق سال سوم آموزش متوسطه عمومی، رشته ادبیات و علوم انسانی. شرکت

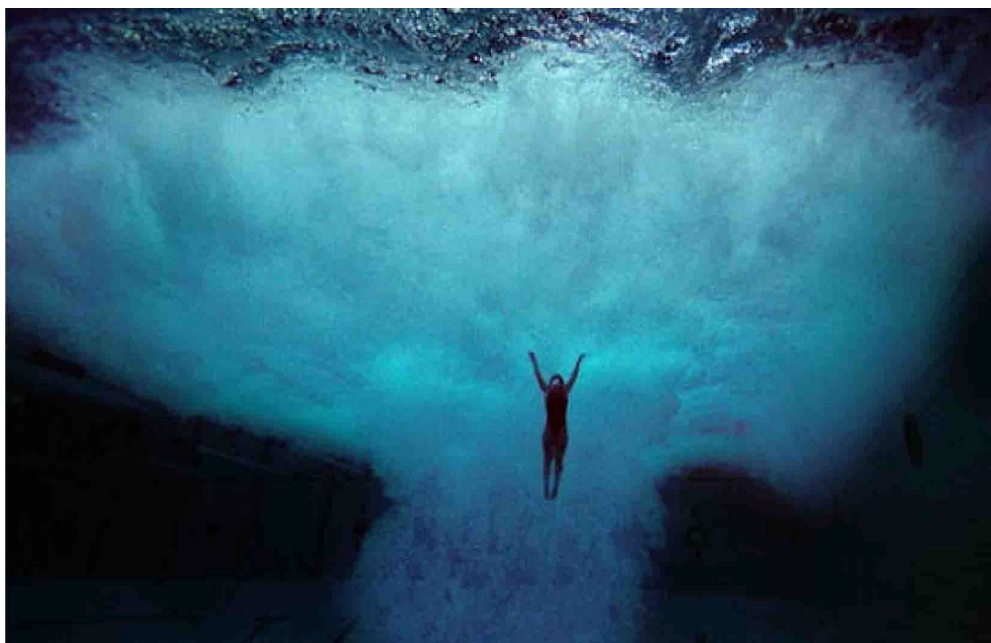
چاپ و نشر ایران. مولف: دکتر محمد خوانساری.

روح جستجوگر انسان به صورت غریزی همواره و در هر شرایطی در پی زیباییهاست و هرگاه سطح درک و فهم، آگاهی و بینش، ارتقاء یابد به همان میزان، فهم و درک زیبایی عمیق‌تر می‌گردد، تا جایی که دیگر هیچ‌چیز، زشت نیست چون آمیزه‌ای از ظرافت، دقت، هماهنگی و حرکت است. در وادی زیبایی‌شناسی همواره ابداع و توصیف جهان از منظری جدید و تازه مد نظر بوده و هنرمندان و نویسندگان را تشویق به ارائه تصویری از جهان از منظری متفاوت می‌نماید.

زیبایی، همانطور که نسبی است، سطحی هم هست، چرا که نمود بیرونی مد نظر است، حال آنکه برای درک و فهم درست از زیبایی، باید به اعماق نگاه انداخت و تا شناخت درست از خود، حاصل نگردد، دست یافتن به آن نگاه رویایی بیش نیست.

ما درون را بنگریم و حال را نی برون را بنگریم و قال را

"مولانا"

برای دیدن و درک زیبایی، باید چشمی زیبا بین داشت و برای رسیدن به نگاه زیبا بینانه باید حقیقت هستی را با مشام جان بوئید.

«زیبایی‌شناسی یا استتیک Aesthetics» در زبان یونانی به معنای شناخت حسی است، استتیک بخش یا شاخه‌ای از فلسفه است که به اندیشه در دریافت‌های حس